

Öringvar i Stockholms skärgård

Havsöringfisket i Stockholms skärgård var vid 2000-talets början berömt, inte minst för de stora fiskarna som fångades. I dag är fisket i skärgården tillbaka och chansen att fånga en havsöring är större än de flesta tror.

TEXT & FOTO: JOHN KÄRKI

Solen sjunker ner bakom trädtopparna och fjärdens ljus ändrar karaktär från klart blått till dunkelt orange. Dagen har varit trög med många tröstlösa kast, ibland förstår jag mig inte på öringen, alla omständigheter talar för en bra fiskedag. Jag ska precis lyfta upp flugan ur vattnet för ett nytt kast, när den försvinner i en kraftig virvel. Linan fräser genom vattnet och öringen gör två höga laxhopp. Rullens svarta vev slår oregelbundet mot mina fingrar när rusningen fortsätter i hög hastighet. Efter en segdragen väntan och oviss kamp kan öringen till sist håvas. Typiskt tänker jag, hugget kommer nästan alltid vid skymning. Ett kast förändrar allt, det är med andra ord ett fiske med små marginaler.

Lägereldens fladdrande sken dansar i skogsdungen. Ekarna står som silhuett mot den ljusa vårnatten. Benen är tunga när jag knatar tillbaka mot vårt läger för några timmars sömn innan gryningens heta fisketimmars. Filip rop genom skogsdungen tar mig ur min mentalt trötta dvala.

–Hur gick det, blev det något?

–Ja, det var på håret, men jag klippte en stadig blanking i sista ljuset. Du skulle ha sett fajten, den var riktigt grym, en äkta öringdust med rullskrik och höga hopp!

Filip kockar för fullt vid lägerelden och sotpannan ryker inbjudande. Vi båda sippar upp två kåsor med nattsvart dryck i väntan på kvällsmaten.

–Det var en på. I den där stengrytan du pratade

om. Hann bara dra några drag och så högg det hårt men den gick loss direkt. Sen var det dött resten av kvällen. Som det brukar vara för mig...

Maten smakar utsökt, vi skålar och pratar fiske. Kväll går mot sen natt. Samtalen styrs mer och mer in mot svamliga öringteorier och livets mening innan vi somnar i våra hängmattor.

Öringfisket i Stockholms skärgård är inte lätt, även om fisket på senare år har tagit sig rejält så får det fortfarande anses vara ett av de tuffaste flugfisket som går att bedriva i Sverige. 34 000 öar, skrattande sälar och luttrade öringar är en utmaning för alla som flugfiskar. De som regelbundet lyckas fånga öring på fluga i Stockholms skärgård har lärt sig den hårda vägen. Sömlösa nätter funderande över teorier, bomtimmar, förslitningsskador, och många timmar framför lägerelden i väntan på gryningsljuset. Sedan jag började fiska havsöring i Stockholms skärgård 2008 har många kommit och gått på "Stockholms öringscen". Vissa har lyckats, knåpat i "öringpusslet", se sambanden i varför man får fisk eller inte. Andra har gått in i väggen, sålt prylarna och flyttat hem till sina barndomsstäder igen – långt bort från Stockholms havsöringar.

Under våren är chansen bäst att lyckas fånga en öring i skärgården. Fisken är aktiv i de stigande temperaturerna och uppehåller sig ofta strandnära där mycket av bytesdjuren håller till. Fisket bedrivs på aktiva blankö-

ringar och besor i sämre kondition. Fiskens storlek är bra med regelbundna fångster på 2-2,5 kilo och det händer ibland att fisk på 3-4 kilo hugger. I fiskekretsar sträcker sig Stockholms skärgård från Torö stenstrand i söder till Väddökusten i norr. Biotoperna där emellan består i allt från grumlig innerskärgård med vassvikar, till djupa strömmingssund och en ytterskärgård med drömska öringplatser bland kobbar och skär. Med andra ord skiljer sig biotoperna och förutsättningarna avsevärt mellan de olika områdena och fisket likaså. Tyvärr har Stockholmsfisket genomsträvs av taktik, teknik och flugval från sydkust, västkust och de danska öarna. Det kan tyvärr inte bli mer fel än så. Visst, en öring är en öring. Men den är likväl opportunist och anpassar sig efter omgivningen. Till exempel åter öringen i Stockholms innerskärgård utöver spigg, nors och strömming även smågäddor och vitfiskar av olika slag. På vissa håll i innerskärgården är ekosystemet så kraschat på grund av strandexploatering att havsöringen princip får anses vara topp-predatorn. I dessa områden används ofta små räkimitationer eller liknande flugval. Ett bättre alternativ här är en stor gäddfluga på 15-20 centimeter. Örningen hugger garanterat på båda räkan och den stora gäddflugan, men vissa detaljer i detta fiske avgör om du får 5 eller 35 fiskar på en vår. Vissa detaljer avgör även om du får en storöring eller inte.

Vattnet forcerar in gurglandes mot strandkanten. Vårens öringexpedition har

Fjärdens ljus ändrar karaktär från klart blått till dunkelt orange.

Även små öringar ger dagen guldkant.

Spigg, tånglake, tobis och kräftdjur står på havsöringens meny.

Även smågäddor stryker med när öringen jagar.

Stockholmsöringarna gillar rejäla flugor.

Fiskimitationer med stingerkrok.

Troféfiskar hör inte till ovanligheten vid fisket i stockholms skärgård.

fortsatt lika intensivt som den började. Markens grå ton av torra fjolårslöv har bytts ut mot mjuka mattor av vitsippor. Planen för dagen är att pröva en stor bukt i Stockholms ytterskärgård. Solen står högt och skiftet mellan vår och sommar är nära. Chanserna att lyckas ser bra ut. Filip vadar snabbt ut och börjar fiska av det mörka partiet med tång. Hans kast sträcker perfekt och spigg-imitationen landar gång efter gång i den heta "brytsonen". Jag knatar vidare längs stranden mot vikens uddspets när jag plötsligt hör ett plask följt av ett högt tjut! Filip's spö står i djup böj och en liten "silversprallis" hoppar kaotiskt på lång lina. Trots sin ringa storlek bjuder öringen på en tuff fajt och Filip's kroppsspråk avslöjar att han är ställd! Sprallet simmar snabbt tillbaka till sitt rätta element och eftermiddagen blir intensiv med ytjagande öring och några landade. Korkhandtagen är fläckiga av silverfjäll och kinderna är härligt solbrända. Stämningen är på topp när dagen summeras vid lägerelden. Ytterskärgården är en perfekt plats för öringens olika livsstadier, mest består fångsterna av ung fisk i tillväxtfas mellan 40-50 centimeter, men då och då visar sig stygga torpeder på 60-70 centimeter. Grundbottnarna är ett smörgåsbord med lakar, tobisar, simpor, kräftdjur, spigg

»Mitt sikte är inställt på "gäddöringarna".«

och borstmask. Strax utanför grundbottnarna på djupen simmar stora stim med strömming som den äldre fisken frossar på, året runt.

Jag fortsätter att fiska hårt under de kommande veckorna medan andra jobbar. Mitt beslut att avsluta en tradig kontorstjänst på ett statligt verk ger mig tid att utveckla mitt öringfiske ytterligare. Våren är på sin sluttamp, vattentemperaturen gör att öringen söker föda aktivt längs uddar och i större vikar. Mina fisketurer spenderas i gäddvikar bland spinnfiskare som jagar tiokilos-madamen. Jag kamouflerar mig väl med vajer och 20 centimeters gäddfluga på tafsänden. Men mitt sikte är inställt på "gäddöringarna". De som frossar bland mörtar och löjor. Öringarna hugger rovgirigt i det varma vattnet och ingen är under 60 centimeter och den längsta mäter magiska 76! Det känns som att jag bryter ny mark i mina tankar kring att fånga grova individer. När kompisarna ansluter till kvällfiskerna efter jobbet har jag hunnit få sotpannan kokhet och handslagen möts glädjande. Filip hör av sig och vill ge öringarna en ny chans och jag föreslår att vi ska ta hans lilla båt och inrikta fisket efter de stora strömmingsätarna.

Dessa öringar utnyttjar små korta grundplatåer med närhet till djupa strömmingsvatten. Jakten sker på djupet bland de tusentals strömmingar som samlas för lek och när öringen är mätt går den in på grunt, varmare vatten och ställer sig bekvämt för att smälta födan. Fisken utnyttjar helt enkelt temperaturskillnaden för att kunna smälta födan snabbare och därmed kunna jaga mer.

Vi tuffar ut i en lugn skärgård. Motorn vibrerar ljudlöst och ett vitskummande spår avslöjar oss i gryningsljuset. Skarvflockarna dundrar fram i svarta militärformationer på himmelen och sälen guppar morgontrött och nyfiken på fjärden när vi girar in mot ö-gruppen med låga tallar och omgivande klippållar. Båten vrids upp mot en stenudde och linorna repas av. En stor tall har vält ut i vattnet och ger strömmingsätarna ännu en ståndplats på den heta udden med storsten och ålgräs. Vi kör båda med stora strömmingsimitationer som fladdrar tungt i kasten. Första driften avslöjar att öringen är där när en tvåkilos följer med lojt till båten utan att hugga. Tar ett snabbt beslut och byter fluga till en som är snäppet mindre. På "vilande" fisk brukar mindre flugor kunna fungera bra. Det får liksom fisken att sätta tänderna i flugan istället för att följa.

Esset i rockärmen fick bli min egen variant av Woolly Buzzer – B3 grisen. En grym attraktorfluga på storöring. Den 12 centimeter långa flugan i grisrosa kulör landar med ett plopp. Hinner dra två drag innan jag känner ett yxhugg i flugan. Till väders går en stålblank torped både en, två och tre gånger. Öringen simmar i turbofart in under båten och vidare ut på andra sidan. Plötsligt stannar rullen, fisken hoppar för linan sitter fast. På något märkligt vis har den olyckligt trasslat in sig i propellern. Filip löser situationen snabbt och vi kan därefter landa öringen med ett stort jubel. Vilken fajt och vilken fisk! 64 centimeter i praktskrud. Jag andas ut medan Filip ger järnet i morgonens sista vindpust för att försöka knipa en fisk han med. 📧

Kärkis tips!

- Utnyttja gryning och skymning. Dessa perioder är säkrast om man vill fånga fisk.
- Pålandsvind är bra. Men underskatta inte lugna ytor vid sämre ljus eller vid ofskade grundplatåer där öringen inte är störd av folk.
- Håll koll på lufttrycket. Dagar med stigande lufttryck är glödheta.
- Lär dig allt om ditt område. Undersök bottenfaunan och grundområdenas utformning. Skapa dig en bild av hur öringen jagar därefter.
- Tidig vår fiskar innerskärgård bra. Senvår fiskar ytterskärgård bättre.
- Fiska med fantasi.
- Reflektera över hur du bedriver ditt fiske. Vad kan du utveckla och vad är din starka sida?
- Ta turboatarna ut i skärgården på öringexpedition och hitta dina egna hot-spots.

Fakta:

Vårfisket efter havsöring börjar ofta i mars mellan smältande isflak. Fisket bedrivs över mjukbottnade områden och vikar som snabbt värms upp. I takt med vårvärmen sprider sig fisken, uddar och kanter blir mer produktiva fångstområden. I maj går säsongen mot sitt slut och öringen jagar mer konsekvent i strömmingsstimmen. Störst chans att lura fisken till hugg är när den står grunt på hårbottenar och smälter maten. Fisket med sjunklina är inte speciellt utbrett i Stockholms skärgård och där finns ny mark att bryta för den som känner sig manad. Stockholms skärgård har vild havsöring men de fungerande vattendragen är få sett till skärgårdens yta. Den vilda smoltproduktionen uppskattas vara mellan 15 000-25 000 individer per år. Varje år sätts 140 000 1-åriga

havsöringssmolt ut i skärgårdsavsnitt och är för att främja rekreation och fisketurism.

Fisket på 90-talet var extremt bra med mycket fisk och många stora fiskar. Flertal exemplar över 10 kilo fångades på spö och fisk på 4-5 kilo ansågs inte vara något speciellt. Fisket dippade sedan i början på 2000-talet för att i princip "dö" under åren 2005-2010. Många duktiga fiskare lade ner fisket, men några fortsatte kämpa och de får i dag anses vara banbrytande i teknik, taktik och teorier kring hur fisket i Stockholms skärgård kan bedrivas.

Framtiden för Stockholms vilda havsöringsstam ser bättre och bättre ut. Det arbetas intensivt med åarna från många håll och yngeltätheter ser bra ut.

Högsta kvalitet och snabbast leverans!

flugor.se

Gamlabrovägen 4, 371 60 Lyckeby
telefon kontorstid: 0455-32 56 80